

Seria publikacji o nazwie Zachodniopomorska Biblioteka Ekonomii Społecznej ma na celu dostarczyć Państwu kompleksowej wiedzy nt ekonomii społecznej i rozwoju lokalnego. Zespół redakcyjny serii tworzą Antoni Sobolewski, Paweł Klimek, Jarema Plekutowski. Wszystkie wydane w ramach serii publikacje dostępne są na stronie www.spolecznaekonomia.org.pl oraz www.owes.org.pl

W 2009 roku w ramach Zachodniopomorskiej Biblioteki Ekonomii Społecznej ukazały się następujące pozycje:

- **Co to jest ekonomia społeczna**, Jakub Wygnański ;
- **Zakładanie i prowadzenie spółdzielni socjalnych**, Marcin Juszyk, Cezary Miżajewski, Małgorzata Ołdak;
- **Zakładanie fundacji i stowarzyszeń**, Paweł Szczynski
- **Katalog dobrych praktyk z zakresu ekonomii społecznej**, Anna Łukaszuk;
- **Ekonomia społeczna w kreowaniu polityki lokalnej gmin i powiatów**; Antoni Sobolewski, Paweł Klimek, Jarema Plekutowski;
- **Zewnętrzne finansowanie podmiotów ekonomii społecznej**, Antoni Sobolewski, Paweł Klimek, Jarema Plekutowski

Ekonomia społeczna w kreowaniu polityki lokalnej gmin i powiatów

Zespół redakcyjny serii:
Antoni Sobolewski, Paweł Klimek, Jarema Plekutowski

Ekonomia społeczna w kreowaniu polityki lokalnej gmin i powiatów

Zachodniopomorska
Biblioteka Ekonomii
Społecznej

Zespół redakcyjny serii:
Antoni Sobolewski, Paweł Klimek, Jarema Piekutowski

Szczecin 2009

Zachodniopomorskie
Centrum Wspierania Procesów
Ekonomii Społecznej

Pl. Jana Kilińskiego 3, 70-965 Szczecin pok. 122
tel. 091 450 12 01 wew. 342
www.spolecznaekonomia.org.pl | biuro@spolecznaekonomia.org.pl

Zachodniopomorska Biblioteka Ekonomii Społecznej

Zespół redakcyjny serii:

Antoni Sobolewski, Paweł Klimek, Jarema Piekutowski

Projekt okładki:

Krzysztof Drumiński, Code2

Drukarnia:

Wydawca

Stowarzyszenie Czas Przestrzeń Tożsamość

www.cpt.org.pl

ISBN: 978-83-930122-0-6

Publikacja powstała w ramach projektu Zachodniopomorskie Centrum Wspierania Procesów Ekonomii Społecznej. Projekt realizowany w ramach Działania 7.2.2 PO KL, przez partnerstwo w składzie Wyższa Szkoła Pedagogiczna TWP Wydział Zamiejscowy w Szczecinie i Stowarzyszenie Czas Przestrzeń Tożsamość. Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Wydanie I. Szczecin 2009

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Wyższa Szkoła
Pedagogiczna TWP
w Warszawie
Wydział Zamiejscowy
w Szczecinie

stowarzyszenie
czas
przestrzeń
tożsamość

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Partnerzy
wspierający

Fundacja Rozwoju
Inicjatyw Społecznych

Centrum Rozwoju
Społeczno-Gospodarczego Sp. z o. o.

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Spis treści

1. Wstęp	6
2. Podmioty ekonomii społecznej - kto to jest?.....	7
3. Dlaczego warto stosować instrumenty ekonomii społecznej.....	10
4. Jak rozwijać ekonomię społeczną	12
5. Jak budować dialog i zaufanie	12
6. Wykorzystanie ekonomii społecznej w kreowaniu polityki gmin i powiatów.	13
7. Zachodniopomorski Pakt na Rzecz ES	16
8. Nasza odpowiedzialność czyli CSR lokalnie.	17
9. Webografia	21
10. O projekcie.....	22
11. O realizatorach projektu.....	23
11.1. Partnerzy wspierający:.....	25

1. Wstęp

Rozwój ekonomii społecznej w naszym regionie nie jest imponujący. 9 Centrów Integracji Społecznej, około 6 spółdzielni socjalnych, dwa Zakłady Aktywności Zawodowej, kilkanaście Warsztatów Terapii Zajęciowej. Sprawa wygląda nieco lepiej, gdy spojrzymy na ekonomizujące się organizacje pozarządowe (fundacje i stowarzyszenia). Oczywiście pozostają jeszcze Banki Spółdzielcze, czy spółdzielnie – zarówno inwalidów jak i GS, czy też rolnicze (np. Agrofirma Witkowo) – choć obecnie mało kto wspomina o nich jako podmiotach ekonomii społecznej. Naszą specjalnością są natomiast wioski tematyczne.

Aby ekonomia społeczna mogła rozwinąć się aktywnie w naszym regionie, niezbędne jest aktywne włączenie się samorządu w te działania, i to nie tylko poprzez słowne popieranie inicjatyw, ale poprzez realne kroki takie jak tworzenie inkubatorów ekonomii społecznej, świadome kupowanie usług czy też wspieranie promocyjne swoich podmiotów. Ważne jest również włączanie się jednostek samorządu lokalnego w działania Ośrodków Pomocy Społecznej, Powiatowych Urzędów Pracy czy też PCPR. Istotne jest również poza wsparciem samych podmiotów silne wsparcie szkoleniowe dla pracowników ww. instytucji, tak by mogli oni wspierać powstawanie takich podmiotów wśród swoich klientów.

Poza działaniami wspierającymi ważne dla rozwoju ekonomii społecznej, wyjątkowo istotne jest również wykorzystywanie instrumentów ekonomii społecznej w planowaniu strategicznym i operacyjnym rozwoju lokalnego. Pozwala to zarówno wiązać zasoby finansowe i organizacyjne dla wsparcia tworzenia takich podmiotów, jak i potem wykorzystywać już powstałe podmioty dla rozwoju społeczności lokalnej.

W niniejszej publikacji postaramy się zaprezentować możliwości wykorzystania ekonomii społecznej w kreowaniu polityki lokalnej gmin i powiatów.

2. Podmioty ekonomii społecznej - kto to jest?

Na początek małe vademecum ekonomii społecznej sporządzone na podstawie słownika pojęć (za: www.bezrobocie.org.pl)

Ekonomia społeczna – pojęcie ekonomii społecznej, nazywanej w niektórych krajach przedsiębiorczością społeczną, jest bardzo szerokie. Najbardziej popularna i często stosowana jest definicja europejskiej sieci badawczej EMES. Według niej za przedsiębiorstwo społeczne uznaje się działalność o głównie społecznych celach, której zyski w założeniu są reinwestowane w jej cele lub we wspólnotę, a nie w celu maksymalizacji zysku lub zwiększenia dochodu udziałowców czy też właścicieli. EMES określa kryteria społeczne i kryteria ekonomiczne, którymi powinny charakteryzować się inicjatywy wpisujące się w ekonomię społeczną.

Kryteria ekonomiczne:

- prowadzenie w sposób względnie ciągły, regularny działalności w oparciu o instrumenty ekonomiczne;
- niezależność, suwerenność instytucji w stosunku do instytucji publicznych;
- ponoszenie ryzyka ekonomicznego;
- istnienie choćby nielicznego płatnego personelu.

Kryteria społeczne:

- wyraźna orientacja na społecznie użyteczny cel przedsięwzięcia;
- oddolny, obywatelski charakter inicjatywy;
- specyficzny, możliwie demokratyczny system zarządzania;
- możliwie wspólnotowy charakter działania;
- ograniczona dystrybucja zysków.

Ten zestaw kryteriów jest definicją idealnego przedsiębiorstwa społecznego. Od przedsięwzięć zaliczanych do tego sektora nie wymaga się zatem spełnienia wszystkich kryteriów, lecz większości z nich.

Wśród podmiotów ekonomii społecznej możemy wyróżnić (za serwisem www.bezrobocie.org.pl)

- **Zakład aktywności zawodowej (ZAZ)** – jest rozwiązaniem prawnym wprowadzonym ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. ZAZ nie jest samodzielną formą prawną – jest organizacyjnie i finansowo wydzieloną jednostką, która uzyskuje status zakładu aktywności zawodowej. O utworzenie ZAZ ubiegać się mogą jednostki i organizacje wymienione w ustawie, których statutowym zadaniem jest rehabilitacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych. ZAZ tworzy się w celu zatrudniania osób niepełnosprawnych z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności i określonych w ustawie grup osób z orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, a także przygotowania ich do życia w otwartym środowisku. ZAZ może prowadzić działalność gospodarczą.

- **Spółdzielnia** jest dobrowolnym zrzeszeniem nieograniczonej liczby osób, o zmiennym składzie osobowym i zmiennym funduszu udziałowym, które w interesie swoich członków prowadzi wspólną działalność gospodarczą. Spółdzielnia może również prowadzić działalność społeczną i oświatowo-kulturalną na rzecz swoich członków i ich środowiska. Dokonując typologii spółdzielni dosyć często przyjmuje się kryterium przedmiotu działalności, dzieląc spółdzielnie na handlowe, mieszkaniowe, usługowe itd. Innym rodzajem podziału mogłaby być klasyfikacja spółdzielni ze względu na funkcję, jaką spełniają w stosunku do członków. Przykładowo, jeżeli powiązanie ze spółdzielnią wynika z faktu zaspokojenia określonej potrzeby, to będziemy mówić o spółdzielniach konsumenckich, często nazywanych spółdzielniami użytkowników. Jeżeli zaś powiązanie to ma charakter stosunku pracy, wtedy mowa będzie o spółdzielniach pracy.
- **Spółdzielnia inwalidów i spółdzielnia niewidomych** mają wieloletnie tradycje sięgające okresu powojennego. Cechują się wysokim wskaźnikiem zatrudnienia osób niepełnosprawnych. Na przestrzeni lat w sytuacji wzrostu konkurencji, zniesieniu monopolu na pewne usługi i towary pochodzące z tych spółdzielni wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych obniżył się pozostając obecnie na poziomie ok. 60%. Spółdzielnie inwalidów zatrudniają osoby niepełnosprawne w stopniu znacznym i umiarkowanym i kładą duży nacisk na rehabilitację zawodową. W spółdzielniach tych znajdują zatrudnienie osoby niepełnosprawne z tzw. schorzeniami specjalnymi. Inne zakłady pracy chronionej prawie w ogóle nie zatrudniają osób niewidomych, głuchych, epileptyków, chorych psychicznie i chorych umysłowo. Spółdzielnie inwalidów cechują się wysokim poziomem zabezpieczeń socjalnych i bogatym wachlarzem form pomocy z zakładowego funduszu rehabilitacji. Z tego funduszu finansowana najczęściej jest opieka medyczna, przychodnia rehabilitacyjna, sprzęt rehabilitacyjny, lekarstwa i inne.
- **Spółdzielnia pracy** – przedmiotem jej działalności gospodarczej jest prowadzenie wspólnego przedsiębiorstwa w oparciu o osobistą pracę członków. Osobista praca członków spółdzielni jest niezbędna dla realizacji celu gospodarczego każdej spółdzielni pracy, dlatego też spółdzielnia i wszyscy jej członkowie mają obowiązek nawiązywania stosunku pracy i pozostawania w nim. Szczególnym rodzajem spółdzielni pracy jest spółdzielnia inwalidów i spółdzielnia niewidomych, której przedmiotem działalności jest zawodowa i społeczna rehabilitacja inwalidów i niewidomych przez pracę w prowadzonym wspólnie przedsiębiorstwie. Działalność spółdzielni reguluje ustawa Prawo Spółdzielcze z 1982 r. z późniejszymi zmianami.
- **Spółdzielnia socjalna** jest pierwszą w Polsce formą prawną, którą ustawa (z dnia 27 kwietnia 2006 roku o spółdzielniach socjalnych) wprost określiła jako przedsiębiorstwo społeczne. Przedmiotem działalności spółdzielni socjalnej jest prowadzenie wspólnego przedsiębiorstwa w oparciu o osobistą pracę członków. Spółdzielnia socjalna działa na rzecz społecznej i zawodowej reintegracji jej członków. Spółdzielnię socjalną mogą założyć: osoby bezrobotne, bezdomni realizujący indywidualny program wychodzenia z bezdomności, uzależnieni od alkoholu, po zakończeniu programu psychoterapii w zakładzie leczenia odwykowego, uzależnieni od narkotyków lub innych środków odurzających, po zakończeniu programu terapeutycznego w zakładzie opieki zdrowotnej, chorzy psychicznie, zwalniani z zakładów karnych, uchodźcy realizujący indywidualny program integracji, osoby niepełnosprawne.

Spółdzielnię socjalną może założyć co najmniej pięć osób spełniających wymienione wyżej warunki, nie więcej jednak niż pięćdziesiąt¹.

- **Centrum Integracji Społecznej (CIS)** to jednostka organizacyjna utworzona przez jednostkę samorządu terytorialnego lub organizację pozarządową, realizująca reintegrację zawodową i społeczną poprzez prowadzenie dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym programów edukacyjnych, obejmujących m.in. nabywanie umiejętności zawodowych, przekwalifikowanie lub podwyższanie kwalifikacji zawodowych oraz nabywanie innych umiejętności niezbędnych do codziennego życia. CIS nie jest samodzielnym podmiotem prawnym lecz formą prawną adresowaną do instytucji oraz organizacji pozarządowych pracujących z osobami zagrożonymi wykluczeniem społecznym. W grupie beneficjentów CIS są te same grupy osób, które mogą założyć spółdzielnię socjalną. Działalność CIS reguluje Ustawa z 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym².

Prowadzące działalność gospodarczą organizacje pozarządowe:

- **Fundacja** to organizacja powołana dla realizacji celów społecznie lub gospodarczo użytecznych (przy czym gospodarcze cele nie mogą być celami zarobkowymi). Fundacja jest fundowana przez osobę fundatora, którym może być osoba fizyczna, a także osoba prawna. Fundacja może prowadzić działalność gospodarczą służącą realizacji jej celów, przy czym wartość jej środków majątkowych przeznaczonych na działalność gospodarczą nie może być mniejsza niż 1000 złotych. Środki uzyskane z działalności gospodarczej powinny być przeznaczone na działalność statutową. Działalność fundacji reguluje ustawa z 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach.
- **Stowarzyszenie** – to dobrowolne, samorządne i trwałe zrzeszenie w celach niezarobkowych, opierające swoją działalność na pracy społecznej członków. Stowarzyszenie może prowadzić działalność gospodarczą według ogólnych zasad określonych w odrębnych przepisach z zastrzeżeniem, że dochód z tej działalności będzie przeznaczony na cele statutowe, nie będzie przeznaczony do podziału między jego członków. Kwestie działalności stowarzyszeń reguluje ustawa Prawo o stowarzyszeniach z dnia 7 kwietnia 1989 r. Zarówno fundacje, jak i stowarzyszenia prowadzące działalność gospodarczą z chwilą wpisania do rejestru przedsiębiorców stają się przedsiębiorcami w zakresie tej działalności, mogą też zakładać jednoosobowe spółki kapitałowe, tj. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz spółki akcyjne³

Nowymi formami są również spółki z o.o. niedziałające dla zysku czy też wioski tematyczne.

Wioska tematyczna to taka miejscowość, której mieszkańcy zdecydowali się na działalność zarobkową w wybranej dziedzinie. Inaczej mówiąc – wybrali dla siebie specjalizację, główny temat np. pieczenie chleba lub uprawę wierzby. Ten główny temat dzielony się na nieskończenie wiele wątków i sposobów do produkcji, do sprzedaży, a także do usług informacyjnych, edukacyjnych, turystycznych.

Specjalizacją wsi może być wspomniany już tradycyjny wypiek chleba i wszystko co z chlebem człowiekowi się kojarzy, albo uprawa czy hodowla zachowawcza ginących gatunków i odmian,

¹ <http://www.bezrobocie.org.pl/x/419897#s>

² <http://www.bezrobocie.org.pl/x/419897#s>

³ <http://www.bezrobocie.org.pl/x/419897#s>

a nawet robienie najsmaczniejszych i najbardziej aromatycznych powideł śliwkowych w kraju i zgłębianie wiedzy na ich temat. Może być nią mak lub owca. Pomysły mogą nawet być zupełnie nowe i do wsi niepasujące, jak np. gra w brydża czy zabawa w Hobbitów. Temat zależy od pomysłowości mieszkańców, od ich decyzji i oczywiście musi bazować na tym, co w danej miejscowości się znajduje – osobliwościach przyrody, ciekawej historii miejscowości, bądź też na unikalnych umiejętnościach jej mieszkańców.

Nie chodzi o to, by wieś robiła coś zupełnie nowego, ale o to, aby zaczęła wykorzystywać to, co posiada – jako produkt do sprzedaży na zewnątrz. Oferta jaką wieś wspólnie tworzy kierowana jest zwykle do mieszkańców miast, ale także do grup hobbistów, pasjonatów, turystów. Wieś staje się specjalistą w danym temacie i wysyca go do cna wiedzą oraz praktyką. Jako całość staje się pewnego rodzaju firmą, która ma swoją misję, główną linię produkcji a jej mieszkańcy są pracownikami. Każdy pełni swoją rolę w wypełnianiu tej misji, w pielęgnowaniu wybranego fragment danego tematu. Ktoś ma pasiekę i produkuje miód, ktoś inny robi ozdobne świece z wosku, a jeszcze ktoś inny organizuje dla turystów lekcje o tym, jak żyją i pracują pszczoły, jak powstaje miód itd. Tworzy się łańcuch powiązań, w którym każdy ma swoją rolę. Oczywiście cały proces nie jest sformalizowany, nie wymaga rejestracji firmy itd., ale wymaga lokalnej umowy społecznej między mieszkańcami, która najczęściej formalizuje się w postaci lokalnego stowarzyszenia rozwoju⁴.

3. Dlaczego warto stosować instrumenty ekonomii społecznej

Do tej pory samorządy lokalne bardziej skupiały się na zwalczaniu bezrobocia i wspieraniu przedsiębiorczości niż wspieraniu organizacji pozarządowych czy też rozwoju ekonomii społecznej. Pełnomocnicy ds. organizacji pozarządowych posiadają również do realizacji wiele innych ważnych zadań. Niestety takie podejście nie sprzyja rozwojowi tego sektora a podobnie jak pozostałe podmioty z obszaru ekonomii społecznej mogą one nie tylko weprzeć samorządy zarówno w rozwiązywaniu problemów czy też w rozwoju. Dostarczą nie tylko usługi ale i wykreują nowe. Co ważne stworzą wiele miejsc pracy i do tego jeszcze często pozyskują środki zewnętrzne szczególnie te projektowe strukturalne, krajowe czy też zagraniczne.

Instrumenty ekonomii społecznej w zakresie rozwoju gminy i rozwiązywania jej problemów mogą szczególnie wspomóc:

- aktywizację zawodową i społeczną osób niepełnosprawnych;
- aktywizację zawodową osób wykluczonych;
- przedłużenie aktywności zawodowej;
- tworzenie dodatkowych możliwości zarobkowych;
- integrację społeczną;
- pozyskiwanie środków zewnętrznych;
- przeciwdziałanie ucieczce młodych;
- aktywizację starszych mieszkańców (zawodowa i społeczna);
- przeciwdziałanie alienacji i anonimowości nowych osiedli;
- oddłużanie mieszkań komunalnych i spółdzielczych;
- przeciwdziałanie uzależnieniu od pomocy społecznej, niezaradność życiową;
- rosnące wydatki z budżetów.

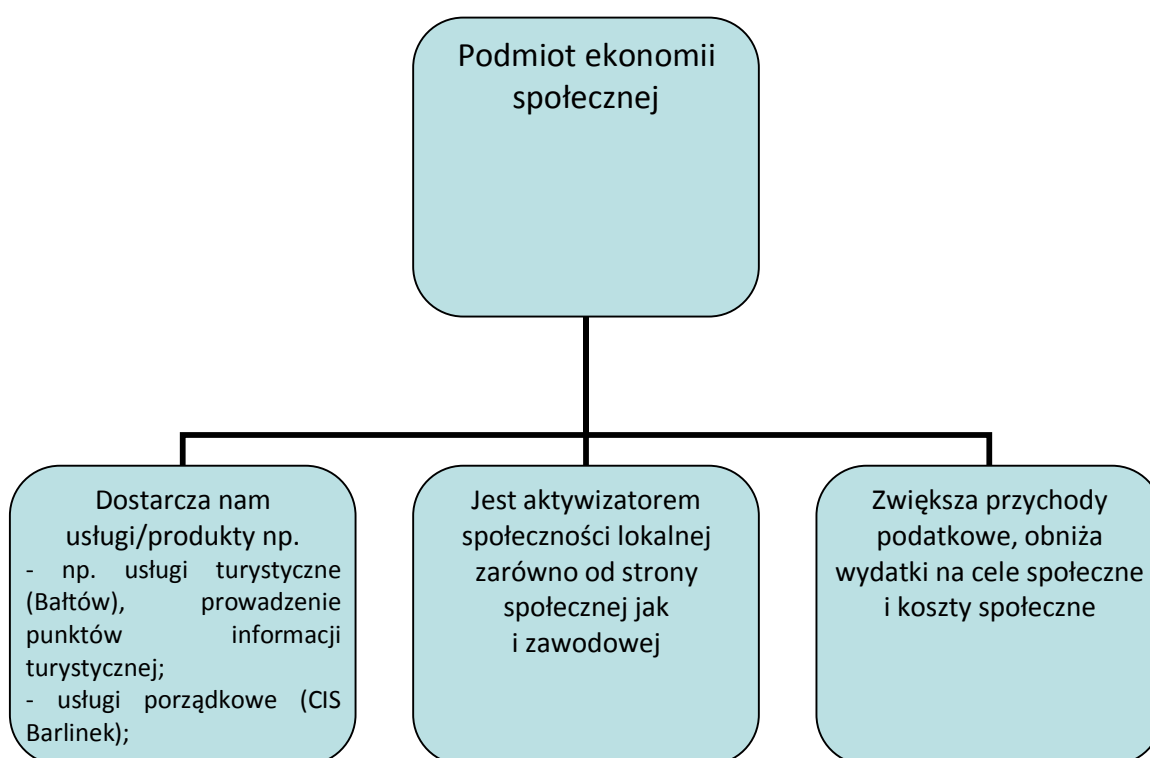
⁴ <http://www.witrynawiejska.org.pl/strona.php?p=1294>

Działalność podmiotów ekonomii społecznej dla jednostki samorządu terytorialnego może przynieść:
zwiększenie bazy podatkowej;

- powstanie solidnych, lokalnych dostawców usług;
- powstanie nowych miejsc pracy;
- zatrzymanie odpływu młodych ludzi a także wydłużenie aktywności zawodowej mieszkańców;
- zmniejszenie wydatków socjalnych;
- powstanie nowych partnerów szczególnie zainteresowanych rozwojem społeczności lokalnej.

Instrumenty ekonomii społecznej aktywizują oddolne zasoby kapitału ludzkiego, czego przykładem mogą być wioski tematyczne (np. Hobbitowo w Sierakowie Sławieńskim) czy też Muzeum PGR w Bolegorzynie.

Musimy pamiętać, że każdy podmiot stoi zawsze po dwóch stronach - z jednej strony dostarcza nam usługi/produkty, a w konsekwencji wpływy podatkowe; z drugiej strony jest aktywizatorem społeczności lokalnej, zarówno od strony społecznej, jak i zawodowej, przez co również może się przyczynić do obniżenia wydatków na cele społeczne (zmniejszenie wydatków na różnego rodzaju zasiłki) jak i obniżenia kosztów społecznych – np. konieczności opieki nad niepracującymi osobami niepełnosprawnymi, czy też występowania patologii wśród osób niepracujących.

4. Jak rozwijać ekonomię społeczną

Dla rozwoju ekonomii społecznej na poziomie lokalnym niezbędne jest po pierwsze stworzenie dobrego klimatu i podniesienie w tym zakresie kompetencji pracowników samorządu i jego agend. Po drugie niezbędne jest partnerskie traktowanie podmiotów ekonomii społecznej podobnie jak przedsiębiorców. Po trzecie konieczne jest tworzenie infrastrukturalnych zachęt do uruchamiania i prowadzenia takich podmiotów m. in. poprzez tworzenie lokalnych inkubatorów ekonomii społecznej, udostępnianie lokali na podmioty społeczne etc. Podnoszenie kompetencji pracowników samorządu i jego agend. Powinno odbywać się poprzez wspólne szkolenia pracowników samorządu lokalnego (szczególnie odpowiedzialnych za kontakty z NGO, zamówienia publiczne, sferę społeczną, wsparcie podmiotów gospodarczych, szkolenia pracowników PUP-ów – szczególnie doradców zawodowych i pośredników pracy jak i pracowników socjalnych) z zakresu ogólnych wiadomości z zakresu ekonomii społecznej, tworzenia podmiotów ekonomii społecznej, przekonywania do zakładania podmiotów ekonomii społecznej a następnie wsparcia takich działań, budowania sieci wspierania i wymiany informacji.

Tworzenie systemu doradztwa poprzez stworzenie opiekunów/ doradców świadczących wsparcie dla osób zakładających podmioty ekonomii społecznej przy wypełnianiu dokumentów choćby dokumentów rejestracyjnych, uzyskiwaniu pomieszczeń i pozyskiwaniu zleceń lub środków zewnętrznych na działalność.

5. Jak budować dialog i zaufanie

Podstawą do wdrożenia ekonomii społecznej jest budowanie dialogu i zaufania. Budowanie takiego dialogu powinno odbywać się głównie o narzędzia partnerstwa. Partnerstwa zwierzanego zarówno w formie formalnie powoływanych paktów jak i grup nieformalnych. Podstawą dla dialogu będzie tu zarówno wymiana informacji, wspólne omawianie problemów i propozycji rozwiązań oraz otwartość na nowych członków grupy. Aby ekonomia społeczna mogła zaistnieć konieczne jest:

- zaufanie społeczne do urzędu, że wesprze rozpoczętą działalność (kupi usługi, udostępni preferencyjnie lokal, będzie wspierał podejmowane działania np. poprzez działania urzędu pracy),
- zaufanie do przedsiębiorców, że potraktują powstający podmiot ekonomii społecznej jako partnera do współpracy,
- zaufanie do innych podmiotów z trzeciego sektora, że będą chciały zarówno wykorzystać potencjał tego podmiotu jak i traktować powstały podmiot jako partnera.

Aby takie zaufanie zostało zbudowane konieczne są spotkania tych wszystkich grup tzn. samorządu lokalnego i jego agend, pracodawców i trzeciego sektora. Dobrze gdy na takich spotkaniach jest przedstawiciel mediów który na bieżąco relacjonuje omawiane sprawy. Najlepiej gdy inicjatorem takich spotkań jest samorząd lokalny. Spotkania dotyczące rozwoju ekonomii społecznej powinny poprzedzać powstanie lub rozwój takich podmiotów.

Przykładowy harmonogram spotkań:

- omówienie problemów społecznych związanych z gminą/powiatem i możliwość ich rozwiązania w ramach ekonomii społecznej, wykazanie korzyści z poszczególnych rozwiązań dla wszystkich uczestników spotkania.
- omówienie instrumentów i możliwości wsparcia powstających podmiotów ekonomii społecznej przez samorząd i jego agendy oraz pracodawców a także w ramach środków zewnętrznych,
- przedstawienie grupy inicjatywnej i jej pomysłu na powstanie podmiotu ekonomii społecznej,

- wypracowanie programu wsparcia dla podmiotów ekonomii społecznej przez poszczególne podmioty (np. omówienie kto i jakie zlecenia i na jakich zasadach mógłby zlecić takiemu podmiotowi bez zbytnej ingerencji w lokalną gospodarkę),
- cykliczne spotkania omawiające powstawanie i pracę powstałych podmiotów.

Efektom takich spotkań może być propozycja powstania inkubatora ekonomii społecznej może on powstać jako odrębna jednostka (np. zainicjowana w ramach działania 7.2.2 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, czy też wspierana z działania 6.2 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki lub też możemy poszerzyć działania dotychczas istniejących inkubatorów przedsiębiorczości. Przykładem takiego inkubatora jest Inkubator Ekonomii Społecznej w Policach zainicjowany w ramach dialogu publiczno społecznego, którego powstanie sfinansowano w ramach działania 7.2.2 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Inkubator obejmuje zarówno miejsce dla inkubowania przedsiębiorstw społecznych (przestrzeń produkcyjną, zaplecze socjalne i administracyjne jak i również wsparcie dla procesu inkubowania – doradztwo, szkolenia jak i badania marketingowe.

6. Wykorzystanie ekonomii społecznej w kreowaniu polityki gmin i powiatów.

Ekonomia społeczna w znacznym stopniu może przyczynić się do rozwoju gmin i powiatów. Najlepszym tego przykładem jest gmina Bałtów i Bałtowski Park Jurajski zatrudniający obecnie ponad 200 osób o corocznie odwiedzany przez kilkaset tysięcy ludzi. Narzędzie jakim jest ekonomia społeczna dobrze jest wykorzystywać przy planowaniu strategicznym

Planowanie to możemy ukierunkować w dwóch obszarach:

- wsparcia powstawania i działania podmiotów ekonomii społecznej;
- wykorzystania ich potencjału w rozwoju lokalnej społeczności i rozwoju gospodarczym.

W obszarze wsparcia powstawania i działania podmiotów ekonomii społecznej możemy podjąć następujące działania zapisane w dokumentach strategicznych:

- tworzenie inkubatorów ekonomii społecznej;
- tworzenie świadomej polityki wsparcia dla podmiotów ekonomii społecznej – lokale i grunty na preferencyjnych warunkach, stosowanie preferencji przy zamówieniach publicznych;
- kierowanie usług i zakupów w stronę podmiotów ekonomii społecznej;
- tworzenie partnerstw z podmiotami ekonomii społecznej zarówno publiczno prywatnych do realizacji określonych zamierzeń lub inwestycji (np. prowadzenia przedszkoli, opieki nad osobami zależnymi, porządkowania terenów zielonych, promocji, prowadzenia informacji turystycznej) lub też dostarczania określonych usług;
- prowadzenie polityki promocyjno informacyjnej z zakresu ekonomii społecznej;
- wprowadzenie aktywnych formy reintegracji społecznej i zawodowej ośrodków pomocy społecznej i powiatowego urzędu pracy ukierunkowanych na powstawanie i wsparcie podmiotów ekonomii społecznej poprzez:
 - pracę socjalną ukierunkowaną na zakładanie podmiotów, włączanie się w ich działanie;
 - kierowanie beneficjentów OPS i PUP na odbycie praktyk w podmiotach ekonomii społecznej;

- o udzielanie dotacji na założenie spółdzielni socjalnych.

W obszarze wsparcia wykorzystania ich potencjału w rozwoju lokalnej społeczności i rozwoju gospodarczym.

- aktywizacja osób do tej pory wykluczonych z rynku pracy lub mających trudności w dostępie do niego;
- wykorzystania innowacyjności w działaniu i umiejętności łączenia potencjału osób i instytucji, a także pozyskiwania środków zewnętrznych;
- wskazanie obszarów, które można przekazać w ramach partnerstwa publiczno społecznego do realizacji przez takie podmioty lub przekazywanie zadań publicznych do realizacji podmiotom ekonomii społecznej.

Tabela 1. Ekonomia społeczna w lokalnych, gminnych i powiatowych dokumentach strategicznych

Potencjalne obszary współpracy		
Nazwa dokumentu	Wsparcie dla ekonomii społecznej	Instytucja odpowiedzialna za przygotowanie dokumentu/organizacje konsultacji
Lokalny Plan Rozwoju Miejscowości	– możemy wskazać potencjalne obszary rozwój dla ekonomii społecznej.	Samorząd gminny, lokalna społeczność
Strategia Rozwoju Gminy	– możemy wskazać: – na bazie diagnozy opisać potrzeby i możliwości rozwoju ekonomii społecznej, wskazać możliwe do przekazania zadania ze strony samorządu. – instrumenty wsparcia i rozwoju podmiotów ekonomii społecznej – zadania do wykonania w zakresie rozwoju ekonomii społecznej wraz z przypisaniem odpowiedzialnych podmiotów; – podmioty ekonomii społecznej jako odpowiedzialne za realizację pewnych zadań.	Samorząd gminny
Strategia rozwoju Powiatu	możemy wskazać: – na bazie diagnozy opisać potrzeby i możliwości rozwoju ekonomii społecznej, wskazać możliwe do przekazania zadania ze strony samorządu i jego jednostek organizacyjnych. – instrumenty wsparcia i rozwoju podmiotów ekonomii społecznej – zadania do wykonania w zakresie rozwoju ekonomii społecznej wraz z przypisaniem odpowiedzialnych podmiotów; – podmioty ekonomii społecznej jako odpowiedzialne za realizację pewnych zadań.	Samorząd powiatowy

<p>Powiatowy Program Przeciwdziałania Bezrobociu i Aktywizacji Lokalnego Rynku Pracy</p>	<p>– możemy wskazać: – ekonomię społeczną jako narzędzie do aktywizacji zawodowej mieszkańców powiatu, – możemy wskazać podmioty ekonomii społecznej jako miejsce aktywizacji zawodowej mieszkańców, – możemy ukierunkować promocję i informację oraz doradztwo zawodowe na tworzenie takich podmiotów, – możemy ukierunkować prowadzone szkolenia osób bezrobotnych na wsparcie podmiotów ekonomii społecznej.</p> <p>Możemy aktywnie włączyć ekonomię społeczną do prac Powiatowej Rady Zatrudnienia oraz budować partnerstwo na rzecz wdrażania ekonomii społecznej (zgodnie z możliwościami dawanymi przez ustawę o promocji zatrudnienia)</p>	<p>Samorząd Powiatowy/Powiatowy Urząd Pracy</p>
--	--	---

Tabela 2. Ekonomia społeczna w lokalnych, gminnych i powiatowych dokumentach strategicznych

Potencjalne obszary współpracy		
Nazwa dokumentu	Wsparcie dla ekonomii społecznej	Instytucja odpowiedzialna za przygotowanie dokumentu/organizację konsultacji
<p>Regionalna Strategia Rozwoju Rynku Pracy oraz Regionalna Strategia Pomocy Społecznej (dokument wieloletni)</p>	<p>możemy wskazać: – ekonomię społeczną jako narzędzie do aktywizacji zawodowej mieszkańców regionu, – możemy wskazać podmioty ekonomii społecznej jako miejsce aktywizacji zawodowej mieszkańców, – możemy ukierunkować promocję i informację oraz doradztwo zawodowe na tworzenie takich podmiotów, – możemy ukierunkować prowadzone szkolenia osób bezrobotnych na wsparcie podmiotów ekonomii społecznej, – możemy ukierunkować działania instytucji odpowiadających za rynek pracy (WUP) czy też integrację społeczną (ROPS) na ścisłe wsparcie działań w wokół ekonomii społecznej.</p>	<p>Urząd Marszałkowski lub Wojewódzki Urząd Pracy</p>
<p>Regionalny Plan Działań na rzecz Zatrudnienia</p>	<p>możemy wskazać: – ekonomię społeczną jako narzędzie</p>	<p>Urząd Marszałkowski lub Wojewódzki Urząd Pracy</p>

(dokument roczny)	do aktywizacji zawodowej mieszkańców regionu, – możemy wskazać podmioty ekonomii społecznej jako miejsce aktywizacji zawodowej mieszkańców, – możemy ukierunkować promocję i informację oraz doradztwo zawodowe na tworzenie takich podmiotów, – możemy ukierunkować prowadzone szkolenia osób bezrobotnych na wsparcie podmiotów ekonomii społecznej, – możemy ukierunkować środki na wsparcie dla ekonomii społecznej,	
Strategia wdrażania PO KL (dokument wieloletni)	Możemy wskazać: – powiązanie wydatkowanych środków z pobudzeniem ekonomii społecznej; – możemy zaznaczyć preferowanie podmiotów ekonomii społecznej jako realizatorów projektów czy też preferowanie stosowania tzw. zasady społecznej w zamówieniach publicznych;	Właściwa Instytucja Pośrednicząca
Roczne Plany Działań poszczególnych priorytetów PO KL (dokument roczny)	Możemy wskazać: – wybór kryteriów dostępu i strategicznych ukierunkowanych na wsparcie ekonomii społecznej, – kryteria tworzenia systemu wsparcia dla ekonomii społecznej w ramach działania 7.2.2 i 6.2 (jako system wsparcia dla rozwoju spółdzielni socjalnych i spółdzielni w ogóle). – możemy zaznaczyć preferowanie podmiotów ekonomii społecznej jako realizatorów projektów czy też preferowanie stosowania tzw. zasady społecznej w zamówieniach publicznych.	Właściwa Instytucja Pośrednicząca

Źródło: opracowanie własne.

7. Zachodniopomorski Pakt na Rzecz ES

W celu wsparcia ekonomii społecznej nowopowstały Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej powołany wspólnie przez Stowarzyszenie *Czas Przestrzeń Tożsamość* i Centrum Rozwoju Społeczno Gospodarczego sp. z o.o., po dogłębnej analizie możliwości wspierania ekonomii społecznej i jej stanu w regionie zachodniopomorskim zaproponował zawiązanie paktu na rzecz ekonomii społecznej.

Pakt będzie polegać na ustaleniu zestawu przedsięwzięć, które wspólnie zaprojektowane i uruchomione pozwolą **różnym podmiotom skuteczniej i lepiej wykonywać ich zadania**

odnoszące się do ekonomii społecznej. Chodzi zwłaszcza o takie przedsięwzięcia, które nie mogą być dobrze przeprowadzone przez pojedyncze organizacje, a poprowadzone wspólnie najefektywniej pomogą możliwie wielu organizacjom wypełniać ich misję. Celem tych przedsięwzięć powinno być też obniżenie kosztów wykonywania określonych zadań i wypełniania określonych usług. Pakt będzie służyć też **wspólnemu promowaniu ekonomii społecznej** w regionie oraz tych podmiotów, które wypełniają zadania związane z ekonomią społeczną. Bardzo pomocne byłoby zapewnienie uczestnictwa w pakcie regionalnych i lokalnych mediów.

Pakt regionalny od samego początku **ma dysponować platformą internetową**, umożliwiającą partnerom szybkie i tanie komunikowanie się, warunkujące dobrą współpracę.

- Wymiana informacji, stworzenie regionalnego portalu ekonomii społecznej,
- Współdziałanie, podejmowanie wspólnych inicjatyw (w tym wzmocnienie relacji pomiędzy odpowiedzialnym biznesem a sektorem ES).
- Upowszechnianie i promocja dobrych praktyk: krajowych i ponadnarodowych.
- Inicjatywy na rzecz regulacji prawnych – rozpoznawanie problemów wymagających zmian prawnych, rekomendowanie rozwiązań.
- Konsultowanie i lobbowanie zmian prawnych.
Uruchamianie instrumentów finansowania przedsiębiorstw społecznych
- Działania na rzecz rozwoju edukacji w obszarze ES i wzmocnienia kompetencji w sektorze.
- Promocja i rozwój ekonomii społecznej w turystyce i usługach okołoturystycznych,
- Inicjowanie i wspieranie społecznej przedsiębiorczości oraz partnerstw jako efektywnej formy współpracy dla rozwoju lokalnego
- Rozwój profesjonalnego wsparcia dla przedsiębiorstw społecznych, w tym doradztwa.
- Tworzenie marki ekonomii społecznej.
- Tworzenie silnego regionalnego i euroregionalnego ośrodka ekonomii społecznej,
- Inicjowanie badań i analiz (w tym proponowanie obszarów badań).

Institucjonalizacja paktu

- Pakt regionalny będzie określać właściwe formy organizacyjne (Rada, sekretariat), które umożliwią koordynację działań zmierzających do zrealizowania przedsięwzięć zapisanych w treści paktu.
- Pakt regionalny powinien patronować tworzeniu równoległych porozumień lokalnych i je wspierać

8. Nasza odpowiedzialność czyli CSR lokalnie.

Wiele obecnie mówimy o odpowiedzialności społecznej biznesu (CSR – ang. *corporate social responsibility*). Jest to szczególnie ważki temat w przypadku dużych korporacji. Niektóre z nich np. IBM stworzyły specjalne działy zajmujące się tą dziedziną. Ale niezależnie czy duża czy mała firma zawsze istnieje możliwość realizowania społecznej odpowiedzialności. Coraz częściej mówi się również o społecznej odpowiedzialności samorządu lokalnego, jego agend i podmiotów od niego zależnych (różnych firm komunalnych).

Co to jest odpowiedzialny biznes?

Odpowiedzialny biznes to dobrowolna strategia uwzględniająca społeczne, etyczne i ekologiczne aspekty w działalności gospodarczej oraz w kontaktach z interesariuszami (m.in. z pracownikami, z klientami, akcjonariuszami, dostawcami, społecznością lokalną). To wkład biznesu w realizację polityki zrównoważonego rozwoju gospodarczego oraz taki sposób prowadzenia firmy, w którym celem priorytetowym jest osiągnięcie równowagi między jej efektywnością i dochodowością a interesem społecznym.

Źródło: <http://www.fob.org.pl/co-to-jest-csr-1884152.htm>

Co to jest zrównoważony rozwój (sustainable development)?

Zrównoważony rozwój to proces obejmujący przemiany społeczne i gospodarcze, w którym – w celu równoważenia szans w dostępie do środowiska poszczególnych społeczności i ich obywateli, zarówno współczesnego jak i przyszłych pokoleń – następuje integrowanie działań politycznych, gospodarczych i społecznych z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych.

Źródło: <http://www.fob.org.pl/co-to-jest-csr-1884152.htm>

CSR realizowany w wielkich kompaniach to zarówno tworzenie fundacji pomocowych (vide Polsat i TVN), jak i finansowanie różnego rodzaju kampanii społecznych np. Bezpieczni na Drodze, finansowanie działań swoich pracowników jako wolontariusze np. Citi Bank Handlowy. Czy można to wdrożyć lokalnie?

Tak. I to niezależnie od środków finansowych.

Możliwości społecznej odpowiedzialności lokalnego biznesu jak i samorządu:

- wspieranie pracowników jako wolontariuszy pracujących na rzecz lokalnej społeczności (np. remontujących plac zabaw dla dzieci, malujących świetlicę) są to zarazem doskonałe działania integrujące załogę.
- tworzenie programów wspierających kształcenie osób bezrobotnych przyjmowanych na starze (zmiana nastawienia z wykorzystania „taniego pracownika” na nauczanie zawodu pomoc w dobiegnięciu kwalifikacji,
- współpraca z lokalnymi szkołami zawodowymi w kształceniu nowych pracowników;
- świadome i planowe wspieranie lokalnych organizacji pozarządowych (lepiej wybrać jedno działanie i wspierać je systematycznie i długookresowo wtedy przynosi to dobre efekty zarówno samego działania jak i promocyjne dla przedsiębiorstwa które je wspiera),
- **„Świadomy kupujący”** – dbanie o rozwój lokalnych podmiotów, o ile to możliwe lokowanie w nich zamówień, wspieranie podmiotów ekonomii społecznej poprzez zlecenie im świadczenia usług i produkcji produktów (szczególnie w zakresie promocji, usług porządkowych, remontowych etc) pamiętając, że podmioty te nie tylko dostarczają usługi ale i dają pracę osobom które na otwartym rynku pracy takiej możliwości by nie miały. Przez to zmienia się również kierunek wsparcia z programów socjalnych na dawanie pracy. W przypadku samorządu lokalnego to będzie stosowanie klauzuli społecznej w zamówieniach publicznych;
- współpraca z lokalnym samorządem przy promocji gminy/powiatu – wspólna promocja jest tańsza i wielokrotnie przynosi efekt synergii;

- wspieranie organizacji lokalnych wydarzeń ważnych dla społeczności lokalnej, ale nie tylko poprzez zaangażowanie finansowe ale szczególnie poprzez włączenie swoich pracowników,
- aktywne uczestnictwo w planowaniu strategicznym gminy/powiatu i działaniach rad typu powiatowa rada zatrudnienia czy też badaniach organizowanych przez lokalny samorząd,
- wspieranie w rozwoju swoich pracowników szczególnie poprzez wykorzystywanie możliwości funduszu szkoleniowego, środków z funduszy strukturalnych (w tym kierowanie na szkolenia organizowane przez różne podmioty).

Ważne jest, by powyższe działania odbywały się według jakiegoś założonego planu. Wypracowanego np. wspólnie z pracownikami i lokalnymi organizacjami pozarządowymi czy też liderami. Wtedy takie działania przynoszą najlepsze efekty zarówno dla samego przedsiębiorstwa jak i wspieranych obszarów. Kolejną istotną rzeczą jest to byśmy o tym mówili (nie tylko poprzez wywieszenie swojego banera na danej imprezie) ale i poprzez informacje na stronie www czy też wykorzystanie w materiałach promocyjnych. To nie tylko wspiera wizerunek firmy czy też samorządu ale i wspiera integrację i identyfikację załogi z przedsiębiorstwem. Podane powyżej przykłady mogą również dotyczyć samorządu lokalnego również w zakresie aktywności społecznej pracowników.

Co to jest raport społeczny?

Raport społeczny, wydawany przez firmę w formie publikacji lub umieszczany w witrynie internetowej, przedstawia w sposób całościowy strategię firmy, jej politykę społeczną i wyniki w zakresie odpowiedzialności społecznej wobec kluczowych grup interesariuszy. Uwzględnia aspekt ekonomiczny, społeczny oraz ekologiczny działań firmy.

Źródło: <http://www.fob.org.pl/co-to-jest-csr-1884152.htm>

Jakie korzyści przynosi firmie prowadzenie odpowiedzialnego biznesu?

Korzyści strategii odpowiedzialności przedsiębiorstwa rozpatrywane powinny być w perspektywie długofalowej. Są to:

- Wzrost zainteresowania inwestorów – Kredytodawcy są bardziej zainteresowani współpracą z odpowiedzialnymi firmami, które oprócz dobrych wyników finansowych zarządzane w sposób przejrzysty, odpowiedzialnie budują swój wizerunek i dobre relacje z otoczeniem. Dla wielu inwestorów wiarygodność finansowa firmy jest uzależniona od jej wiarygodności społecznej.
- Zwiększenie lojalności konsumentów i interesariuszy – Wzrost świadomości społecznej konsumentów powoduje, iż w swoich wyborach kierują się oni także zaufaniem do danej firmy i jej wizerunkiem. Rosnąca grupa konsumentów zwraca uwagę na „ekologiczność” produktu lub usługi, przestrzeganie zasad społecznej odpowiedzialności w procesie jego wytworzenia oraz ogólną reputację firmy.
- Poprawa relacji ze społecznością i władzami lokalnymi – Udział firmy w życiu społeczności lokalnej, podejmowanie długofalowych i wymiernych inwestycji społecznych, ułatwia jej sprawne i bezkonfliktowe funkcjonowanie. Społeczna odpowiedzialność umożliwia jej trwałe zakorzenienie się w społeczności i pozyskanie przychylności jej mieszkańców, a także zdobycie zaufania władz samorządowych.
- Wzrost konkurencyjności – Wprowadzanie zasad odpowiedzialnego biznesu to jeden z atutów, dzięki którym firmy zdobywają przewagę konkurencyjną. Dla polskich firm przejrzysta polityka CSR może być jednym ze sposobów budowania swojej pozycji na rynkach światowych, gdzie oczekiwania dotyczące spełniania standardów odpowiedzialnego biznesu są bardziej oczywiste.
- Podnoszenie poziomu kultury organizacyjnej firmy – Poprzez podejmowanie wyzwań społecznej odpowiedzialności firma podnosi swoje standardy postępowania wobec interesariuszy (pracowników, kontrahentów, klientów), a przez to unika kosztów „złego partnerstwa”. Zmiany te wpływają na kształtowanie kultury organizacyjnej firmy opartej na zaufaniu, odpowiedzialności i przejrzystości dla wszystkich zainteresowanych.
- Kształtowanie pozytywnego wizerunku firmy wśród pracowników – Społeczna odpowiedzialność firmy stanowi jeden z elementów poza finansowego motywowania pracowników. Dzięki kodeksom etycznym, programom społecznym, dbałości o środowisko, wizerunek firmy w oczach pracownika ulega poprawie. Pracownicy z większym uznaniem odnoszą się do funkcjonowania firmy widząc, iż część jej aktywności skierowana jest na rozwiązywanie istotnych – również dla nich – problemów społecznych.
- Pozyskanie i utrzymanie najlepszych pracowników – Gdy poprawie ulega wizerunek firmy i rośnie do niej zaufanie wśród pracowników, to zwiększa się również atrakcyjność firmy na rynku pracy, co pozwala przyciągnąć nowych i zatrzymać najlepszych pracowników.

Źródło: <http://www.fob.org.pl/co-to-jest-csr-1884152.htm>

9. Webografia

- www.owes.pl – zachodniopomorski ośrodek wspierania ekonomii społecznej;
- www.ekonomiaspoleczna.pl – jeden z najważniejszych portali nt. ekonomii społecznej, aktualności, baza publikacji;
- www.spolecznaekonomia.org.pl – strona projektu Zachodniopomorskie Centrum wspierania Procesów Ekonomii Społecznej;
- www.fob.org.pl – forum odpowiedzialnego biznesu;
- www.cesrinfo.pl – tematyczny serwis informacyjny poświęcony koncepcji społecznej odpowiedzialności biznesu (*corporate social responsibility*);
- www.ekonomiaspoleczna.msap.pl – strona małopolskiej ekonomii społecznej;
- www.wioskitematyczne.org.pl – portal nt wiosek tematycznych;
- www.cpt.org.pl – strona Stowarzyszenie Czas Przestrzeń Tożsamość;
- www.csr-haus.pl – przykład działań na rzecz CSR;

10. O projekcie

Projekt „Zachodniopomorskie Centrum Wspierania Procesów Ekonomii Społecznej” realizowany jest w ramach działania 7.2.2 PO KL przez:

- **Wyższą Szkołę Pedagogiczną Towarzystwa Wiedzy Powszechnej** Wydział w Szczecinie,
- **Stowarzyszenie *Czas Przestrzeń Tożsamość***

przy wsparciu

- **Fundacji Rozwoju Inicjatyw Społecznych**
- **Centrum Rozwoju Społeczno-Gospodarczego sp. z o. o.**

Celem projektu jest:

1. Propagowanie wiedzy związanej z Ekonomią Społeczną (ES) poprzez wsparcie szkoleniowo-doradcze;
2. Popularyzacja idei partnerstwa na rzecz rozwoju lokalnego;
3. Wspieranie i promocja sektora ES: Organizacja regionalnych targów ES, opracowanie i wydanie Kwartalnika Ekonomii Społecznej Pomorza Zachodniego;
4. Utworzenie sieci Punktów Integracyjnych na terenie woj. Zachodniopomorskiego (w Policach, Szczecinku i Świdwinie);
5. Integracja i wzmacnianie aktywności środowisk zainteresowanych budowaniem sektora ES;
6. Powstanie najważniejszego ośrodka aktywnie podejmującego dyskusję nad teoretycznymi i praktycznymi wyzwaniami ES.

W ramach projektu uzyskają Państwo **kompleksowe wsparcie w zakresie wykorzystania instrumentów ekonomii społecznej i tworzenia podmiotów ekonomii społecznej.**

Więcej informacji na www.spolecznaekonomia.org.pl

11. O realizatorach projektu

Lider projektu - Wydział Zamiejscowy Wyższej Szkoły Pedagogicznej TWP w Warszawie

Wyższa Szkoła
Pedagogiczna TWP
w Warszawie
Wydział Zamiejscowy
w Szczecinie

Wyższa Szkoła Pedagogiczna TWP w Warszawie rozpoczęła swoją działalność na terenie Szczecina w 1994 r. Powstał wtedy Instytut Pedagogiki. W wyniku ciągłego zainteresowania Uczelnią w regionie zachodniopomorskim, w październiku 2001 roku rozpoczęła działalność Instytut Politologii. Od 2004 r. na bazie Instytutu Pedagogiki i Instytutu Politologii powstał Wydział Zamiejscowy w Szczecinie.

Wydział Zamiejscowy w Szczecinie od 1997 roku wynajmuje w Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 7 w Szczecinie przy ul. Unisławy 26 pomieszczenia dydaktyczne i administracyjne oraz bibliotekę z czytelnią. Wynajem części w/w budynku stanowi nowoczesną bazę lokalową do zapewnienia optymalnych warunków dla realizacji procesu kształcenia studentów na poziomie europejskim.

W 2004 r. Wydział otrzymał **pozytywną ocenę** – akredytację – Państwowej Komisji Akredytacyjnej, co jest potwierdzeniem wysokiego i zgodnego ze standardami nauczania poziomu kształcenia. Gwarantujemy wysoki poziom kształcenia dzięki pracownikom naukowo-dydaktycznym legitymującym się dużym i znaczącym dorobkiem naukowym i dydaktycznym.

Kształcenie odbywa się systemem studiów niestacjonarnych I stopnia na kierunkach **Pedagogika i Politologia**.

W Wydziale działa prężnie **Samorząd Studencki**, który współuczestniczy we wszystkich ważniejszych przedsięwzięciach podejmowanych na Wydziale. Zgodnie z Ustawą o Szkolnictwie Wyższym studenci naszego Wydziału mają możliwość ubiegania się o stypendia socjalne i zapomogi oraz studenci, którzy osiągają wysokie wyniki w nauce otrzymują stypendia naukowe.

Wydział posiada nowoczesnie urządzone **bibliotekę** oraz czytelnię, które również wyposażone są w stanowiska komputerowe dla studentów szerokopasmowym dostępem do Internetu. W chwili obecnej stan księgozbioru liczy ok. **7 500** woluminów oraz 25 tytułów czasopism. Kształcenia dzięki pracownikom naukowo-dydaktycznym legitymującym się dużym i znaczącym dorobkiem naukowym i dydaktycznym.

Wydział Zamiejscowy

w Szczecinie

ul. Unisławy 26

tel. (0-91) 422 51 32

tel. (0-91) 422 51 66

tel./fax (0-91) 422 51 22

e-mail: szczecin@wsptwp.eu

http://www.wsptwp.eu/n/szczecin/o_wydziale

Stowarzyszenie Czas Przestrzeń Tożsamość (CPT)

Historia:

Stowarzyszenie powstało w 2004 roku z inicjatywy artystów, regionalistów i specjalistów rozwoju lokalnego i regionalnego. W okresie 2004–2008 Stowarzyszenie realizowało wiele projektów kulturalnych i społecznych, w tym związanych z aktywizacją społeczności lokalnej i integracją społeczną.

W 2008 r., wraz z powstaniem i wynajęciem Biura Projektów Stowarzyszenia, rozwój instytucjonalny uległ intensyfikacji. Zwiększono liczbę realizowanych projektów (5 w ramach PO KL, 1 w ramach Projektów Systemowych IW EQUAL), wzmocniono kadry (między innymi poprzez zatrudnienie stałego personelu płatnego). Od 2008 r. Stowarzyszenie CPT zgromadziło sprzęt komputerowy, zakupiło software w ramach programu Technologie dla NON profit) oraz meble biurowe.

Działania Stowarzyszenia:

Stowarzyszenie działa w wielu dziedzinach, powiązanych z definiowaniem kulturowej i społecznej przestrzeni pogranicza:

1. Dziedzina ekonomii społecznej

Stowarzyszenie jest jednym z najważniejszych podmiotów wspierających ekonomię społeczną na terenie województwa zachodniopomorskiego. Zespół Projektowy Stowarzyszenia składa się z osób, które od wielu lat wykonywały działania związane z „nową ekonomią społeczną” i integracją społeczno-zawodową w samorządach, organizacjach pozarządowych i jednostkach badawczo-naukowych.

CPT podejmuje wiele przedsięwzięć z dziedziny ekonomii społecznej.

We współpracy z Wyższą Szkołą Pedagogiczną Towarzystwa Wiedzy Powszechnej Stowarzyszenie realizuje największy projekt promocyjny w zakresie ekonomii społecznej w regionie – Zachodniopomorskie Centrum Rozwoju Procesów Ekonomii Społecznej (finansowany w ramach PO KL 7.2.2). W ramach projektu realizowane jest doradztwo, szkolenia, promocja i informacja ekonomii społecznej, a także wsparcie dla instytucji, które zamierzają przedstawić swoje doświadczenia w trakcie targów i innych imprez w całym województwie.

Wspólnie z Powiatem Polickim, CPT stworzyło projekt na rzecz powstania Regionalnego Inkubatora Ekonomii Społecznej w Policach (także PO KL 7.2.2 – planowana kwota dofinansowania ponad 2 500 000 zł). Projekt został bardzo wysoko oceniony przez Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie i otrzymał dofinansowanie; obecnie trwa procedura podpisania umowy.

Projekt zakłada m.in. remont budynku i inkubowanie 10 nowopowstałych podmiotów ekonomii społecznej (spółdzielni socjalnych, organizacji pozarządowych itp.); szczególne wsparcie kierowane będzie do osób niepełnosprawnych.

CPT zorganizowało Regionalne Targi Ekonomii Społecznej w Nowym Warpnie, podczas których odbył się II Ogólnopolski Przegląd Filmów Społecznych Uda się pod patronatem Ministra Rozwoju Regionalnego.

Stowarzyszenie prowadzi trzy powiatowe Punkty Integracji i Ekonomii Społecznej, a także jest inicjatorem powstania paktu na rzecz ekonomii społecznej w województwie zachodniopomorskim. Wspólnie z Gazetą Wyborczą przygotowuje regionalną wkładkę nt. ekonomii społecznej, a z Polskim Radiem Szczecin – audycje radiowe nt. ekonomii społecznej. Obecnie CPT animuje powstanie regionalnego paktu na rzecz ekonomii społecznej.

W ramach projektu systemowego Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Szczecinie „Z korzyścią dla regionu. Rozwój ekonomii społecznej” CPT prowadzi lokalny ośrodek ekonomii społecznej w Świdwinie.

2. Dziedzina artystyczna i tożsamościowa

Stowarzyszenie zorganizowało wiele otwartych publicznych wystaw krajowych i zagranicznych (we współpracy z Miastem Szczecin i Gazetą Wyborczą) – m. in. *Ciągle widzę ich Twarze. Ofiary grudnia 1970, Matki Solidarności*; opublikowało 11 książek w ramach dwóch serii: *czas przestrzeń tożsamość* (polsko-niemieckie monografie o zachodniopomorskich miejscowościach m. in. *Jasienica, Stolec Rzędziny Łęgi, Nowe Warpno, Swobnica, Wały Chrobrego*) oraz rozpoczęło drugą serię wydawniczą *Na pograniczu* – pierwszy tomik: *A ty zostaniesz ze mną* (problematyka niemieckich autochtonów na Pomorzu Zachodnim).

CPT było organizatorem 14 debat publicznych z cyklu *czas na debatę*, m.in.

- *1945–1989 szcześcińskie przełomy i ich uczestnicy* – Muzeum Przełomów jako miejsce spotkań z historią;
- *Żegnaj Polsko – prawo wyboru* (13 grudnia);
- *Niech żyje sztuka niezależna. Tylko za co?*;
- *Czy Szczecin przegrał Sierpień?* z udziałem m.in. Zbigniewa Bujaka, Bogdana Lisa, Andrzeja Milczanowskiego;
- *Czy Solidarność była tylko rewolucją mężczyzn?*;
- *Rzecz o ekonomii społecznej.*

Do działań Stowarzyszenia należy także zgłoszenie 5 honorowych obywateli miasta Szczecina (ojca Huberta Czumy SJ, prof. W. Bartoszewskiego, prof. A. Wolszczana, prof. G. Labudy oraz prezydenta Lecha Wałęsy).

Stowarzyszenie CPT prowadzi działania aktywizujące dzieci i młodzież w obszarach artystycznych, a także realizuje projekt *Drzewka Pamięci* – upamiętnienie zasłużonych osób dla Szczecina poprzez sadzenie dębów na Cmentarzu Centralnym. *Sztuka Otwarta* – prezentacje szczecińskich artystów.

CPT prowadzi wspólnie z IJGD polsko-niemiecki program wolontariacki *Chatka Młodego Konserwatora*.

Najważniejsze osiągnięcia: otrzymanie nagrody Szczupaka dla najaktywniejszego NGO w Szczecinie, oraz – w dniu 5-lecia powstania CPT – otrzymanie przez Lecha Wałęsę Honorowego Obywatelstwa Szczecina.

3. Dziedzina rozwoju lokalnego

Stowarzyszenie realizuje wiele działań prorozwojowych na terenie sołectwa Brzózki i gminy Nowe Warpno (najbiedniejszej gminy powiatu polickiego), w tym: stworzenie wioski Tematycznej w Brzózkach oraz lokalnej grupy liderów, wsparcie samorządu lokalnego wypracowanie elementów porozumienia i partnerstwa lokalnego (największy sukces: usamodzielnienie grupy poprzez założenie własnej fundacji);

4. Badania i opracowania strategiczne

CPT wykonuje badania lokalnego rynku pracy, badania ewaluacyjne (w tym np. badanie Funduszu Małych Projektów Interreg III A na zlecenie Ministerstwa Rozwoju Regionalnego), przyczyniło się do wypracowania strategii w zakresie rynku pracy dla Nowego Warpna.

Realizowane obecnie projekty:

- „Uda się - na dobry początek” – Działanie 7.3 PO KL (Nowe Warpno);
- „Zostań Artystą” – Działanie 9.5 PO KL (Nowe Warpno);
„Czas na Brzózki” - IW EQUAL w ramach projektu systemowego „Upowszechnianie dobrych praktyk IW EQUAL na terenach wiejskich”;
- „Zachodniopomorskie Centrum Wspierania Procesów Ekonomii Społecznej” Działanie 7.2.2 PO KL (partner);
- Centrum Badań nad Pomorzem Zachodnim Działanie 8.1.2 PO KL (partner);
- Regionalny Inkubator Ekonomii Społecznej w Policach Działanie 7.2.2 POKL (partner) (największy regionalny projekt wspierania ekonomii społecznej);
- Monografia Wałów Chrobrego – Miasto Szczecin i Fundacja Współpracy Polsko Niemieckiej;
- badanie ewaluacyjne polskiej części Funduszu Małych Projektów Interreg III a – na zlecenie Ministerstwa Rozwoju Regionalnego

Stowarzyszenie

Czas Przestrzeń Tożsamość

ul. Lenartowicza 3-4, 71-445 Szczecin

fax +48 91 88 65 430

e-mail: biuro@cpt.org.pl

www.cpt.org.pl

www.owes.org.pl

Biuro projektów CPT

ul. Wojska Polskiego 69, 70-478 Szczecin, pokój 15 i 17

11.1. Partnerzy wspierający:

Centrum Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Sp. z o.o.

tel. +48 91 350 70 90, fax: +48 91 350 70 91

www.crsg.pl | biuro@crsg.pl

Fundacja Rozwoju Inicjatyw Społecznych

70-965 Szczecin, ul. Jana Kilińskiego 3/202